

# כיצד מעברין פרק חמישי עירובין

## נה.

### עין משפט נר מצוה

א מ"י פ"ג מהל' ת"מ הלכה:  
 ב מ"י פ"מ מהל' שבת הלכה ו' סנה לאוין סו עושה"ע א"כ פ"ג שנה ספי' ב:  
 ג מ"י פ"ג מהל' ת"מ עושה"ע ס"ד:  
 ד מ"י פ"ג מהל' ת"מ עושה"ע ס"א:  
 ה מ"י פ"ג מהל' ת"מ עושה"ע ס"ד:  
 ו מ"י פ"ג מהל' ת"מ עושה"ע ס"א:  
 ז מ"י פ"ג מהל' ת"מ עושה"ע ס"ד:  
 ח מ"י פ"ג מהל' ת"מ עושה"ע ס"א:  
 ט מ"י פ"ג מהל' ת"מ עושה"ע ס"ד:  
 י מ"י פ"ג מהל' ת"מ עושה"ע ס"א:

רבינו הגאון (המשך) החוט המתוח מזה ומזה, ומורד מן החוט ולהלך אלפים אמה. וזוהה העיר עשויה כמין קשת



או כמין (טס) [גם]



ממין וטס

רואין אותה העיר כאילו היא מליאה בתים וחצירות, וכאילו הן מרובעת הקשת כמין טבלא מרובעת וכן הגם, ומורד מן הלהלך אלפים אמה, אמר רב הונא עיר העשויה כקשת, (ו) אם יש בין ראשיה פחות מארבעת אלפים אמה מודדין לה, ברביע. ורואין כאילו היא מלאה בתים וחצירות, ונתנין לה אלפים אמה חתום מן היתר ולחזק. ואם לאו מודדין מן הקשת פ"ג כגון מקום העיר שעשוי כקשת מרורו, והיתר הוא מערבי, ושתי ראשי הקשת חשובות כמין שני פיגמין אחד בולט לצפון ואחד בולט לדרום, וצריכין לתחות חוט משה עולה עד נגד הקשת מקום החץ. (ראין) [אם] היתר פחות מארבעת אלפים אמה, נמצא המתוח מן הצפון לדרום על גבי הקשת פחות מר' אלפים כמדת היתר, והרדיון במקום החץ מהלכין כליפי הדרום החץ מהלכין אמה וכן לצפון. אבל אם הם ד' אלפים אמה יצאו מתורת פגימה [ונעשו תחום] שלם. וכן בשני ראשיה כיון שיש ביניהם שני תחומין נסתלקין מהן תורת פנים, ואין מודדין (אלא) מן היתר וכיושבי שדות הן חשובין שמודדין להן מפחת בתיהן, ואקשין ומי אמר רב הונא הכי, כי אין שדרין אילו מאילו עד שהיה ביניהן מקום חרב בלי שיש ד' אלפים אמה, וזאת היא הוה דאמר חומת העיר שנפרצה (באמה) [במאה] ארבעים ואחת אמה ושליש עיריין דינה כרין עיר אקשה"שתי

עירות הן כשתין קשת לזו [וקרפף לזו] שהן כל קרפףי שבעים אמה ושיירי, והקרפפות מערבות אחת ואת אחת הן חשובות, ותר מיכן לא. ופרקינן זו חומת העיר שנפרצה פירצה משתי רוחות זו כנגד זו שנחלקו לשתיים, לפיכך אמר רב הונא אם פירצה כנגד קרפףי לזו וקרפףי לזו, ועיריין בהוקתן עומדות אם יתר מיכן נחלקו. אבל בעיר העשויה כקשת שאינה חריבה אלא מרוח אחת בלבד, והקשת עומד בישובו ואי הוו אלפים אמה אין ואי לא. ואקשין ומאי אתא רב הונא לאשמעינן בחומת העיר שנפרצה, כי אם יש בפירצה (מאה וארבעים ואחת) אמה ושליש עיריין דינה כרין עיר אקשה"שתי

עירות הן כשתין קשת לזו [וקרפף לזו] שהן כל קרפףי שבעים אמה ושיירי, והקרפפות מערבות אחת ואת אחת הן חשובות, ותר מיכן לא. ופרקינן זו חומת העיר שנפרצה פירצה משתי רוחות זו כנגד זו שנחלקו לשתיים, לפיכך אמר רב הונא אם פירצה כנגד קרפףי לזו וקרפףי לזו, ועיריין בהוקתן עומדות אם יתר מיכן נחלקו. אבל בעיר העשויה כקשת שאינה חריבה אלא מרוח אחת בלבד, והקשת עומד בישובו ואי הוו אלפים אמה אין ואי לא. ואקשין ומאי אתא רב הונא לאשמעינן בחומת העיר שנפרצה, כי אם יש בפירצה (מאה וארבעים ואחת) אמה ושליש עיריין דינה כרין עיר אקשה"שתי

**עיר העשויה בקשת.** הא ללא נקט רב הונא מלמיה אשני פגומין משום דסתם פגום הוי מוך שבעים אמה ושיירי מעיקר העיר וכיון דהוי מוך עיבור העיר אפי' יש צין פגומין יותר מד' אלפים רואין כאילו חוטו מתוח עליהם ואפילו יש פגומין הרבה זה אחר זה כל אחד מוך ע' אמה ושיירי

של חצירו צני רשעי רשעי שמה יש לחלק דגני פגומין שאינם מעיקר העיר אפילו אין שם הצלעת תחומין מעצדין אותן עם העיר לפי שצטל אגב העיר אלז צ' ראשי הקשת שהם מעיקר העיר אין מצטלין אגב העיר ולכך צני שיהא שם הצלעת תחומין ומיהו נראה לר"י דאין לחלק צין שני פגומין לעיר העשויה כקשת וכן פ"מ והא ללא נקט רב הונא מילמיה על שני פגומין משום דצרימא לא איירי אחד: **פחות מד' אלפים מודדין מן היתר.** רבה צר רב הונא צני נמי כסמוך שגם צין יתר לקשת לא יתא יותר מאלפים משום שצני שיהו תחומין מוצלעין מכל צד אלל לרבה צריה לרבה צר רב הונא לאמר מודדין מן היתר ואפי' יותר מאלפים צין יתר לקשת משום דאי צני הדר אמי ליה דרך צמים ולא חש שיהו מוצלעין רק מנצד אחד נראה דהוא הדין נמי לדידה אס אין צין יתר לקשת אלא אלפים מודדין לו מן היתר אפי' יש יותר מד' אלפים צין שני ראשי הקשת דהא מני' אמי דרך היתר (י) מראש האחד לראש האחר כיון דהיתר מוצלע מוך הקשת: ואס

פגומין השתא בית אחד אמרת שני בתים מביעיא לא צריכא משהי רוחות מהו דתימא מרוח אחת אמרינן משתי רוחות לא אמרינן קא משמע לן היתה עשויה כמין קשת או כמין גאם רואין אותה כאילו היא מלאה בתים וחצירות ומורד מן הלהלך אלפים אמה מודדין לה מן היתר ואם לאו מודדין לה מן הקשת ומי אמר רב הונא הכי והאמר רב הונא חומת העיר שנפרצה במאה וארבעים ואחת ושליש אמר רבה בר עולא לא קשיא כאן ברוח אחת כאן משתי רוחות ומאי קמ"ל דנותנין קרפף לזו וקרפף לזו הא אמרה רב הונא חדא זימנא דתנן ונתנין

ג. גימל יווי עשוי כמין קפ כפופה) שלנו: רואין אופה כאילו היא מלאה בתים כשצא למדוד" תחומין מן הכפוף מודד מן היתר כאילו היתה מוקפת צמים והדר בקשת לא יתחיל למדוד מציתו ולצפון אלפים אלא כל העיר עד היתר חשונה לו כד' אמות וכן העשויה כמין גאם היוצא מן המזרח למערב א"ע"פ שאין צמים במערב רואין כאילו מלא כל החלל צמים וכן מן הדרום לצפון והיוצא מציתו אין חלל החלק של עיר עולה לו מן המדה: ארובה כמות שהיא פשוטא. וכי תעלה על דעתך שיקצנה: דארינא וקטינא. קצנה צרפחה:

**מחו דקומא.** ירמינה למזרח ולמערב עד שתהא מרובעת יפה: קמ"ל כמות שהיא מניחין אותה שהי יש לה פילות: **דמרבעא אלל לא מרבעא צריבעו של עולם.** שיהא צפונה לצפון עולם ודרומה לדרום עולם אלא עומדת בצלכסון: לא צריכא לז' רוחות. אחד לצפון וא' לדרום: צין צ' ראשיה. היינו אורך מקום היתר: פחות מד' אלפים. שמתוך ראשה זה נבלע בחון תחום ראשה האחר נעשית עיר אחת ומודדין לה מן היתר ורואין כאילו היא מלאה בתים ואם יותר מר' מניחין אותה להיות אחת ומודדין לה מן הקשת לכל אחד מפתחי ציתו וחלל העיר החלק שאין צו צמים מן המדה הוא: חומת העיר שנפרצה שיעורה **קמ"א ושליש.** אס רוח צ' פירצה קמ"א אמות ושליש דהיינו שיעור צ' קרפפות של שבעים אמה ושיירי ונעשו כצ"י עיירות להיות אחת והיוצא מו זו ללכת דרך זו חוזה לה אין עולה לו מדת העיר מן המנין. אלמא ציותר מקמ"א ושליש הויה הבדלה: כאן

**מרוח אחת.** עיר העשויה כקשת אינה מובדלת אלא מרוח אחת הלכך עד דהוי ד' אלפים: והא דחומת העיר שנפרצה צמית רוחותיה זו כנגד זו קאמר הלכך כשתי עיירות נינהו וכגון שאין יישוב בצלל העיר כנגד צ' בית הפרעות: ומאי קמ"ל. אי צ' רוחות דודאי כצ' עיירות הן אמאי ע"י רב הונא דנותנין קרפף לזו וקרפף לזו דשתי עיירות הסמוכות זו לזו נותנין קרפף של שבעים אמה ושיירי לכל אחת להיות כעיר אחת כדי לחצור ע"י קרפפות הללו לעשותן כעיר אחת ואע"פ שאין צין צין הקרפפות וגם הקרפפות עצמן אינן מוקפות ממיה אלא שיעור קרפף קאמר: נותנין

עירות הן כשתין קשת לזו [וקרפף לזו] שהן כל קרפףי שבעים אמה ושיירי, והקרפפות מערבות אחת ואת אחת הן חשובות, ותר מיכן לא. ופרקינן זו חומת העיר שנפרצה פירצה משתי רוחות זו כנגד זו שנחלקו לשתיים, לפיכך אמר רב הונא אם פירצה כנגד קרפףי לזו וקרפףי לזו, ועיריין בהוקתן עומדות אם יתר מיכן נחלקו. אבל בעיר העשויה כקשת שאינה חריבה אלא מרוח אחת בלבד, והקשת עומד בישובו ואי הוו אלפים אמה אין ואי לא. ואקשין ומאי אתא רב הונא לאשמעינן בחומת העיר שנפרצה, כי אם יש בפירצה (מאה וארבעים ואחת) אמה ושליש עיריין דינה כרין עיר אקשה"שתי

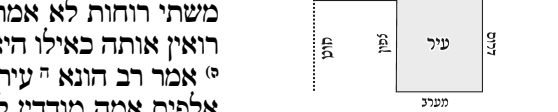
**והיינו דאמר רב אבדימי.** הא דלמנן לררין לטרות ולהעמיד סימניו ולהערים בתחבולות כדי שתמקיים התורה בצומתיה היינו דר' אבדימי דמפרש דיוקא דקרא שאם צמיתים היא צריך אמה לעלות אחריה: **סחרינן.** מחזירין בעיירות: סגרינן. [א] בעירין במקומן אלא נראה ואינו נראה כדאמר לעיל [א]: ארובה כמות שהיא. לקמן מפרש: **עגולה עושין לה** כשצא למדוד תחומין לקצותיה לא ימדוד לה מהחומה אלא יוסף לה ריבוע כלומר ירחיק מן החומה כדי ריבוע

דהא מרבינן פילות לכל מילי דשבת"י ואח"כ ימדוד תחומי הקרנות שאם צא ללכת דרך קרן העיר ישמכר צמיתו וצמיתו רביע דמרובע יתיר על העגול רביע: **מרובעת אין עושין לה ויוזב.** לקמן מפרש: **היה רחבה מזד זה וקצרה כשצא למדוד התחומין למערב אלא קרן מערבית דרומית אינו מודד מן החומה אלא מרחיק ומושך למערב עד כנגד חודה של קרן מערבית לפנות הנמשכת ויזב"ל למערב ומודד** וכן לקרן דרומית מורחית: היה צית אחד. צולט מחומת העיר לאחת הצדדין כשצא למדוד תחום צפון אלא קרן מערבית לפנות (א) כשצא למקום שאין הצית צולט עם מרחיק מן החומה עד כנגד מקום שכלה צלית הצית לקרן מורחית לפנות כאילו חוט מתוח מכוון והולך כנגדו ממקום שכלה הצית עד כנגד קרן לפנות מערבית ומודד מן החוט ולצפון אלפים:

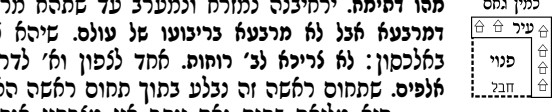
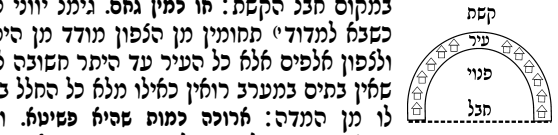


והיינו דאמר ר' אבדימי בר רוסא מאי דכתיב 'לא בשמים היא ולא מעבר לים היא לא בשמים היא שאם בשמים היא צריך לעלות אחריה ואם מעבר לים היא צריך לעבור אחריה' רבא אמר לא בשמים היא \* לא תמצא במי שמוגביה דעתו עליה כשמים ולא תמצא במי שמרחיב דעתו עליה כים רבי \* יוחנן אמר לא בשמים היא לא תמצא בגסי רוח ולא מעבר לים היא לא תמצא לא בסחרנים ולא בתגריים: תנו רבנן \* כיצד מעברין את הערים ארוכה כמות שהיא \* עגולה עושין לה וזוית מרובעת אין עושין לה וזוית: היתה רחבה מצד אחד וקצרה מצד אחר רואין אותה כאילו היא שוה היה בית אחד יוצא כמין פגום או שני בתים יוצאין כמין שני פגומין רואין אותן כאילו חוט מתוח עליהן ומודד ממנו ולהלך אלפים אמה היתה עשויה כמין קשת או כמין גאם רואין אותה כאילו היא מלאה בתים וחצירות ומודד ממנו ולהלך אלפים אמה אמר מר ארובה כמות שהיא פשיטא לא צריכא דאריכא וקטינא מהו דתימא ליתן לה פותיא \* אאורכה קמ"ל מרובעת אין עושין לה וזוית פשיטא לא צריכא דמרבעא ולא מרבעא ברביע עולם מהו דתימא לירבעא ברביע עולם קא משמע לן היה בית אחד יוצא כמין פגום או שני בתים יוצאין כמין שני פגומין משתי רוחות מהו דתימא מרוח אחת אמרינן משתי רוחות לא אמרינן קא משמע לן היתה עשויה כמין קשת או כמין גאם רואין אותה כאילו היא מלאה בתים וחצירות ומודד מן הלהלך אלפים אמה מודדין לה מן היתר ואם לאו מודדין לה מן הקשת ומי אמר רב הונא הכי והאמר רב הונא חומת העיר שנפרצה במאה וארבעים ואחת ושליש אמר רבה בר עולא לא קשיא כאן ברוח אחת כאן משתי רוחות ומאי קמ"ל דנותנין קרפף לזו וקרפף לזו הא אמרה רב הונא חדא זימנא דתנן ונתנין

שני צמים כמין צ' פגומין. קס"ד לרוח אחת וקאמר רואין כאילו חוט מתוח מזה לזה. ולקמן פריך השמא צית אחד אמרת רואין שני צמים מביעיא: **היה עשויה כמין קשת.** שאין הצמים במקום חבל הקשת: או כמין גאם. גימל יווי עשוי כמין קפ כפופה) שלנו: רואין אופה כאילו היא מלאה בתים כשצא למדוד" תחומין מן הכפוף מודד מן היתר כאילו היתה מוקפת צמים והדר בקשת לא יתחיל למדוד מציתו ולצפון אלפים אלא כל העיר עד היתר חשונה לו כד' אמות וכן העשויה כמין גאם היוצא מן המזרח למערב א"ע"פ שאין צמים במערב רואין כאילו מלא כל החלל צמים וכן מן הדרום לצפון והיוצא מציתו אין חלל החלק של עיר עולה לו מן המדה: ארובה כמות שהיא פשוטא. וכי תעלה על דעתך שיקצנה: דארינא וקטינא. קצנה צרפחה:



**מחו דקומא.** ירמינה למזרח ולמערב עד שתהא מרובעת יפה: קמ"ל כמות שהיא מניחין אותה שהי יש לה פילות: **דמרבעא אלל לא מרבעא צריבעו של עולם.** שיהא צפונה לצפון עולם ודרומה לדרום עולם אלא עומדת בצלכסון: לא צריכא לז' רוחות. אחד לצפון וא' לדרום: צין צ' ראשיה. היינו אורך מקום היתר: פחות מד' אלפים. שמתוך ראשה זה נבלע בחון תחום ראשה האחר נעשית עיר אחת ומודדין לה מן היתר ורואין כאילו היא מלאה בתים ואם יותר מר' מניחין אותה להיות אחת ומודדין לה מן הקשת לכל אחד מפתחי ציתו וחלל העיר החלק שאין צו צמים מן המדה הוא: חומת העיר שנפרצה שיעורה **קמ"א ושליש.** אס רוח צ' פירצה קמ"א אמות ושליש דהיינו שיעור צ' קרפפות של שבעים אמה ושיירי ונעשו כצ"י עיירות להיות אחת והיוצא מו זו ללכת דרך זו חוזה לה אין עולה לו מדת העיר מן המנין. אלמא ציותר מקמ"א ושליש הויה הבדלה: כאן



**מרוח אחת.** עיר העשויה כקשת אינה מובדלת אלא מרוח אחת הלכך עד דהוי ד' אלפים: והא דחומת העיר שנפרצה צמית רוחותיה זו כנגד זו קאמר הלכך כשתי עיירות נינהו וכגון שאין יישוב בצלל העיר כנגד צ' בית הפרעות: ומאי קמ"ל. אי צ' רוחות דודאי כצ' עיירות הן אמאי ע"י רב הונא דנותנין קרפף לזו וקרפף לזו דשתי עיירות הסמוכות זו לזו נותנין קרפף של שבעים אמה ושיירי לכל אחת להיות כעיר אחת כדי לחצור ע"י קרפפות הללו לעשותן כעיר אחת ואע"פ שאין צין צין הקרפפות וגם הקרפפות עצמן אינן מוקפות ממיה אלא שיעור קרפף קאמר: נותנין

עירות הן כשתין קשת לזו [וקרפף לזו] שהן כל קרפףי שבעים אמה ושיירי, והקרפפות מערבות אחת ואת אחת הן חשובות, ותר מיכן לא. ופרקינן זו חומת העיר שנפרצה פירצה משתי רוחות זו כנגד זו שנחלקו לשתיים, לפיכך אמר רב הונא אם פירצה כנגד קרפףי לזו וקרפףי לזו, ועיריין בהוקתן עומדות אם יתר מיכן נחלקו. אבל בעיר העשויה כקשת שאינה חריבה אלא מרוח אחת בלבד, והקשת עומד בישובו ואי הוו אלפים אמה אין ואי לא. ואקשין ומאי אתא רב הונא לאשמעינן בחומת העיר שנפרצה, כי אם יש בפירצה (מאה וארבעים ואחת) אמה ושליש עיריין דינה כרין עיר אקשה"שתי

1) לזר זה נדפס בדפוס וילנא ואין לו מוצן.

